

รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธธรรม

A Model of Teaching Skills Encouragement Based on Buddha dhamma for
Teachers in Border Patrol Police Schools

พระภัทรชัยคุณกรณ ขนติยุดโต (อุตสวय)¹, อินถา ศิริวรรณ² และ พระมหาสมบัติ ธนปญโญ³

Phra Patrachaiyakorn Kantiyutto (Udsuay)¹, Intha Siriwan²

and Phramaha Sombat Dhanapañño³

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 1patrachaiyakorn@gmail.com

Received February 26, 2023; Revised August 6, 2024; Accepted September 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ การเสริมสร้างทักษะการสอน และ หลักพุทธธรรม เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย พื้นที่ในการวิจัยคือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ครูใหญ่ ครู และเจ้าหน้าที่ จำนวน 319 คน 2) ครูใหญ่ จำนวน 207 คน และจัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 รูป/คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และ 4) แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติขั้นพื้นฐานและวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้านคือ 1) ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน 2) ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี 3) ทักษะการสร้างความสนใจ และ 4) ทักษะเสริมกำลังใจ

2. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธธรรม คือ 1) หลักพุทธลีลาในการสอน 4 2) วิธีการพัฒนาการเสริมสร้างทักษะการสอน 3) กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะการสอน 4) การประเมินผล และส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

3. รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถสรุปองค์ความรู้ในการวิจัยเป็น DABS Model.

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้เป็นรูปแบบในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสอนของครูที่จะสามารถใช้รูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับหลักคุณธรรมและจริยธรรมส่งเสริมให้การเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง; ทักษะการสอน; โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน; หลักพุทธธรรม

Abstract

This Article aimed to study 1) to study the teaching skills of teachers in border patrol police schools, 2) to develop a model for enhancing teaching skills of teachers in border patrol police schools according to Buddhist principles, and 3) to bring Proposing a model for enhancing teaching skills of teachers in border patrol police schools based on Buddhist principles It is a mixed method research. by using concepts and theories about patterns Enhancement of teaching skills and Buddhist principles as a conceptual framework for research the research area is border patrol police school The samples and key informants were divided into 2 groups: 1) 319 headteachers, teachers and staff 2) 207 headteachers and 9 qualified group discussions were used by purposive selection method. There are 4 types of research tools: 1) questionnaire, 2) interview form, 3) questionnaire for focus group discussion, and 4) model assessment form. Data were analyzed using basic statistics and descriptive content analysis. Data Analysis data by Descriptive statistics and Content Analysis. The research results were found as follows;

1. The condition of teaching skills of teachers in border patrol police schools the overall and individual aspects were at a high level in all 4 aspects: 1) teaching skills, 2) media and technology skills, 3) arousing interest skills, and 4) motivational skills.

2. The development of a model for enhancing teaching skills of teachers in border patrol police schools according to Buddhist principles consisted of 4 parts: part 1 principles, part 2 objectives and part 3, enhancing teaching skills of teachers according to Buddhist principles. namely 1) Principles of Buddhist style in teaching 4 2) Methods for developing teaching skill enhancement 3) Teaching skill enhancement activities 4) Evaluation and Part 4 Success conditions

3. A model for enhancing teaching skills of teachers in border patrol police schools according to Buddhist principles accuracy, suitability, possibility at a high level and usefulness at the highest level the research knowledge can be summarized as the DABS Model.

The knowledge gained from this research is a model for promoting and developing teaching skills of teachers who can use a model and approach to promote and develop teachers to have knowledge and ability in teaching and learning along with moral principles. and ethics to promote learning efficiency and benefit learners, teachers and schools in the future.

Keywords: Strengthen; Teaching Skills; Border Patrol Police Schools; Buddhadhamma.

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาประเทศให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคมจึงต้องอาศัยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาร่วมกันดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ที่จะนำพานักเรียนและระบบการศึกษาไปสู่ความสำเร็จและมีคุณภาพ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุด ที่เป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ทั้งทักษะการสอนให้มีความเหมาะสมต่อวิชาที่สอน การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องเพราะเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพของครูและวิธีการทำงาน เป็นการช่วยประหยัดเวลาทำให้ครูรู้หน้าที่ในการทำงานแลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วตรงต่อเวลา ทำให้สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

หมวด 7 มาตรา 52 กำหนดให้ส่งเสริมระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูและพัฒนาครู รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมี ความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่องโดยให้รัฐ จัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ การพัฒนา สมรรถนะครูรายบุคคล เป็นการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมี ฐานข้อมูลหลักของครู ในเชิงลึกของครูรายบุคคลอย่างสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน เป็นข้อมูลในการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากรตามตำแหน่งเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้สูงขึ้น (Office of Teacher Development and Educational Personnel, 2010)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18(2)(3) จึงมีศักดิ์ศรี มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับสถานศึกษาสังกัดของภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ทรงให้ดำเนินโครงการพัฒนา เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำรินี้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในหมู่บ้านในเขตบริการการศึกษา และเด็กนักเรียนซึ่งในปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนใหม่เกิดขึ้น จำนวน 11 แห่ง ทำให้มีโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รวมจำนวนทั้งสิ้น 207 แห่ง ประกอบด้วย กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 จำนวน 45 แห่ง กองบังคับการ ตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 จำนวน 48 แห่ง กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 จำนวน 72 แห่ง และกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 จำนวน 42 แห่ง ซึ่งนักเรียน ทั้งหมด 25,331 คน มีครูสายผู้สอน จำนวน 1,552 คน และบุคลากรทางการศึกษาอีกจำนวน 330 คน(HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Project, 2009) ในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนตชด มีทั้งสิ้น 218 แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา 216 แห่ง และระดับมัธยมศึกษา 2 แห่ง นักเรียนรวมทั้งสิ้น 26,417 คน ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก และขนาดกลาง ครูตชด. 1,304 คน แล้ว ยังมี ครูพลเรือน (อัตราจ้างจาก บช.ตชด.) ผู้ดูแลเด็กเล็ก (อัตราจ้างจาก บช.ตชด.) ครูอาสาช่วยสอน (ไม่มีค่าจ้าง) ครูที่ได้รับค่าจ้างจากสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครูที่ได้รับค่าจ้างจากองค์การบริหารส่วนตำบล ครูที่ได้รับค่าจ้างจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและครูที่ได้รับค่าจ้างจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวม 2,000 คน จะเห็นว่าโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ประกอบกับบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและไม่มีวุฒิทางด้านการศึกษา จึงทำให้ปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของตนเอง ประกอบกับการเดินทางที่มีข้อจำกัดในหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถเดินทางไปฝึกอบรมด้านทักษะการเรียนการสอน ตลอดจนขาดบุคลากรที่มี

ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านการฝึกวิชาชีพครูในการเพิ่มทักษะการเรียนการสอนให้แก่บุคลากรครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงทำให้การเพิ่มทักษะการเรียนการสอนได้ไม่ครบทุกโรงเรียน ทางผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญในการจะเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมจึงได้ศึกษาค้นคว้าและวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม โดยการคำนึงถึงการจะเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม โดยเป็นการศึกษาสภาพการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม และการเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ซึ่งแบ่งเนื้อหาที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับรูปแบบ 2) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะการสอนของครู 3) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรม (พุทธลีลาในการสอน 4) 5) บริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทความวิจัยนี้นำเสนอ รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในส่วนที่ขาดหายไป ประกอบไปด้วย ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ทักษะการสร้างความสนใจ และ ทักษะการเสริมกำลังใจ โดยการนำหลักพุทธลีลาในการสอน 4 มาบูรณาการให้เข้ากับทักษะการสอนทั้ง 4 ด้านให้สามารถพัฒนาครูทั้งทางด้านวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพของความเป็นครูให้มีความรู้ความสามารถและความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาและต่อตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม

การทบทวนวรรณกรรม

การเสริมสร้างทักษะการสอน

ทักษะการสอนเป็นกระบวนการทางการสอนของครูอันจะส่งผลไปถึงผู้เรียนในระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน การเร้าความสนใจ การตั้งคำถาม การใช้สื่อการเรียนการสอน การอธิบาย การยกตัวอย่าง การสรุปบทเรียน ตลอดจนการใช้กระดาน การใช้กิริยาท่าทางและวาจา การเสริมแรงต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือสาระการเรียนรู้และเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดี เกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีการพัฒนาตนเอง ดังนั้นผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการสอน เพิ่มเติมความรู้ความสามารถให้กับตนเองในทุก ๆ ด้าน เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการสอน ตลอดจนมีความชำนาญสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานไม่มีความเบื่อหน่ายในการเรียน ผู้สอนมีความกระตือรือร้นและบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ และพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตามความมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของทักษะการสอนไว้ในหลายทัศนคติดังนี้

พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์ (2559) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ทักษะการสอน หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญในการนำวิธีสอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า หรือมีความหมายในแนวกว้างว่าเป็นความสามารถ ความชำนาญที่นำเอาวิธีสอน สื่อการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษามาช่วยสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพสูงในระยะเวลารวดเร็ว ทักษะการสอนที่ใช้ในการสอนมีมากมายหลายทักษะ เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การเร้าความสนใจ การใช้สื่อการสอน การใช้กระดานดำ การเสริมแรง และการสรุปบทเรียน ฯลฯ เป็นต้น ผู้ที่มีทักษะการสอน จึงหมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการสอน สามารถดำเนินการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว ราบรื่นและเรียบร้อย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ชัดเจนในเวลาที่เหมาะสม

ทิตนา แคมมณี (2556) ให้ความหมายของทักษะการสอนไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่าง ๆ อย่างชำนาญ ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนมีความรู้ความสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎี/หลักการสอน ระบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน และลงมือปฏิบัติตามความรู้ความเข้าใจนั้นจนสามารถปฏิบัติได้ผลดีอย่างคล่องแคล่วชำนาญ ทักษะการสอนไม่ใช่เทคนิคการสอน แต่เป็นการใช้เทคนิคการสอน รวมถึงการใช้วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอนและหลักการสอนด้วย

กล่าวสรุปได้ว่า ทักษะการสอน หมายถึง ความสามารถของครูในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียนอย่างชำนาญคล่องแคล่ว ราบรื่นและเรียบร้อย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ชัดเจนในเวลาที่เหมาะสม

เหมาะสม โดยการบอกเล่า การบรรยาย การอธิบาย การแนะนำ อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการสอนที่ใช้ในการสอนมีมากมายหลายทักษะ เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การสร้างความสนใจ การใช้สื่อการสอน การใช้กระดานดำ การเสริมแรง และการสรุปบทเรียน ฯลฯ เป็นต้น เป็นการทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนำไปสู่การเกิดความคิดและใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของทักษะการสอน

ทักษะการสอน คือความสามารถทางการสอนของครู เป็นความชำนาญชำนาญในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาในตัวผู้เรียนทุกด้าน ส่วนเทคนิคการสอน คือกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใด ๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอน และการจัดกิจกรรม รวมทั้งใช้เทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสม หากผู้สอนขาดทักษะในการสอน ผู้เรียนอาจเกิดความสับสนไม่เข้าใจในบทเรียน ดังนั้นทักษะและเทคนิคการสอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนี้ 1) ทักษะนับเป็นจุดมุ่งหมายหมวดหนึ่งของการศึกษา ซึ่งจะต้องฝึกควบคู่กับความรู้และเจตคติ 2) เป็นการส่งเสริมความชำนาญคล่องแคล่วหรือเชี่ยวชาญในด้านการปฏิบัติการสอน 3) ช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพของผู้สอนให้ดียิ่งขึ้น 5) ช่วยไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการสอน 6) ช่วยให้งานสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด และ 7) ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนางานสอนให้ดียิ่งขึ้น (พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์, 2559)

กล่าวสรุปได้ว่า ความสำคัญของทักษะการสอน คือ ความสามารถของครูผู้สอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นการส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาในตัวผู้เรียนทุก ๆ ด้าน ดังนั้นทักษะการสอนของครูผู้สอนจึงมีความสำคัญในการส่งความรู้ถึงผู้เรียนเพื่อช่วยให้การเรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีทักษะต่าง ๆ ในการสอน รวมทั้งใช้เทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้อย่างสมบูรณ์แบบและบรรลุตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

องค์ประกอบของทักษะการสอน

ลักขณา ไชยฤทธิ์ (2561) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ทักษะการสอน สามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการสร้างความพร้อมและความอยากรู้อยากเห็นกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ให้กับผู้เรียนโดยการใช้เกม เพลง สนทนา ซักถาม สื่อการสอน ทบทวนบทเรียน ตั้งปัญหาให้ร่วมกันอภิปราย คุณภาพ ดูวิดีโอทัศน์ ของจริงนำเข้าสู่บทเรียน

2. ทักษะการอธิบาย หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ในการพูดแสดงรายละเอียดให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน โดยการบอก บรรยาย ตีความ สาคิต ยกตัวอย่าง ทำทางประกอบ การใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมนำไปสู่ความเข้าใจและสามารถเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ทักษะการใช้คำถาม หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการใช้คำถามหรือประโยคในการกระตุ้นหรือตั้งคำถามตอบของนักเรียนออกมาว่า มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ในเรื่องที่เรียนได้เหมาะสมกับวัยและบทเรียน

4. ทักษะการเสริมกำลังใจ หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการใช้วิธีการเพิ่มความมั่นใจ และกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยการเสริมกำลังใจด้วยวาจา หรือทำทางอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และวัยของผู้เรียน

5. ทักษะการสรุปบทเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้สอนในการสรุปบทเรียนในการรวบรวมใจความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อประกอบ ยกตัวอย่าง ใช้การอธิบาย ใช้คำถามคำถาม ได้ตรงตามจุดประสงค์ของบทเรียน

6. ทักษะการสร้างความสนใจ หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอน ในการใช้ทำทางประกอบ ภาษา น้ำเสียง สื่อการสอน การแสดงบทบาทสมมุติ เกม และ การสาธิต และการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเรียนหรือสนใจและติดตามการเรียนการสอนตลอดเวลา

7. ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี เข้ามาช่วยเป็นตัวกลางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีส่วนร่วม มีความสนใจ และเข้าใจในบทเรียนได้รวดเร็วและบรรลุวัตถุประสงค์ที่สอนตั้งไว้

8. ทักษะการกระตุ้นให้คิด หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้สอนในการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดโดยการจัดกิจกรรม การใช้คำถาม การสร้างสถานการณ์ การใช้อุปกรณ์ เพื่อเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิดให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

กล่าวสรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการสอนของครูสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการสอนที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง การสร้างความสนใจและสร้างความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ให้กับผู้เรียนโดยการสนทนาซักถาม การทบทวนบทเรียนให้สัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ การใช้เกม การตั้ง

ปัญหาให้ร่วมกันอภิปราย การใช้สื่อการสอน โดยให้ดูภาพ ของจริง หรือดูวิดีโอ การตีความ การสาธิต การยกตัวอย่างประกอบ ตลอดจนการใช้ภาษาที่เหมาะสมเข้าใจง่ายทำให้ผู้ฟังสนใจและเข้าใจความหมาย ได้ดีขึ้นก่อนการเข้าสู่บทเรียนจริง

2. ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี หมายถึง การใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยี หรือวิธีการ ที่ช่วยเป็นตัวกลางในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความสนใจ และเข้าใจในบทเรียนได้รวดเร็ว โดยการรวบรวมใจความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญๆ เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อประกอบ ยกตัวอย่าง ใช้การอธิบาย ใช้การถามคำถาม

3. ทักษะการสร้างความสนใจ หมายถึง การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น สนใจที่จะเรียน โดยการใช้ท่าทางประกอบ ภาษา น้ำเสียง สื่อการสอน การแสดงบทบาทสมมุติ เกม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและเกิดความสนุกสนานในการเรียนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้

4. ทักษะการเสริมกำลังใจ หมายถึง การใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ และความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน โดยการใช้วาจาจากล่างขึ้นมามีคืบกับนักเรียน ที่กล้าแสดงออก การยิ้ม แสดงสีหน้าพอใจ การพยักหน้า การให้รางวัล และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นและการช่วยเสริมในสิ่งที่ผู้เรียนกระทำอยู่ให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

หลักพุทธธรรมสำหรับทักษะการสอน (พุทธลีลาในการสอน 4)

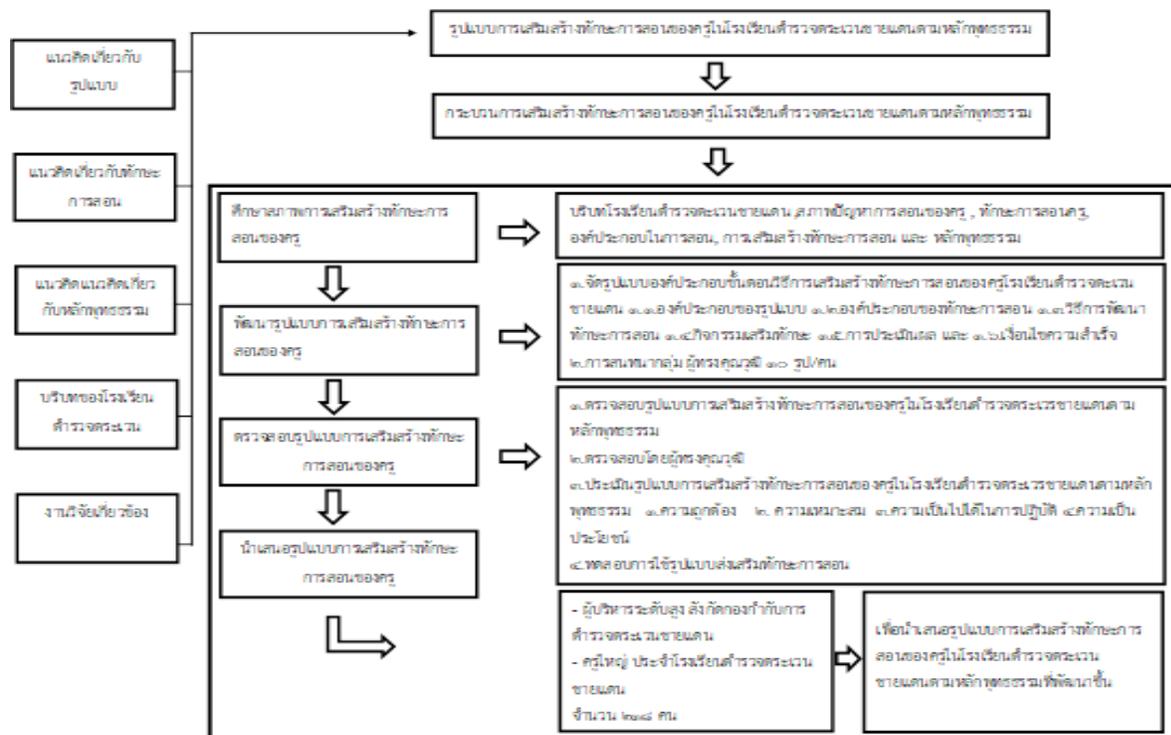
หลักการสอนทั่วไปในการสอนของพระพุทธเจ้านั้นเป็นการสอนทำให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งโดยใช้สติ และปัญญาในการฟัง หรืออาจเรียกโดยย่อได้ว่า “แจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้า ไร่เรียง” หรือ “ชี้ชัด เชิญชวน คึกคัก เบิกบาน” เมื่อลองสังเกตการสอนของพระพุทธเจ้าที่มีแนวการสอนแบบกว้าง ๆ ในแต่ละครั้งจะ ดำเนินไปจนสำเร็จโดยเป็นการการนำเนื้อหาที่มีอยู่มาทำการตีความ โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วนำเข้าสู่หลักการที่ถูกต้องตามคำสอนโดยมีคุณลักษณะซึ่งเรียกได้ว่าเป็น ลีลาในการสอน 4 อย่าง ดังนี้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2556) 1) สันทสสนา คือ อธิบายให้เห็น ชัดเจนแจ่มแจ้งเหมือนจูงมือไปดูเห็นกับตา 2) สมบาทปนา คือ จูงใจให้เห็นจริงด้วย ชวนให้คล้อยตาม จนต้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ 3) สมุตเตชนา คือ ไร่ใจให้แก่วกกล้าบังเกิดกำลังใจ ปลุกให้มีอุตสาหะแข็ง ขัน มั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้ไม่หวั่นย่อต่อความเหนื่อยยาก และ 4) สัมปหังสนา คือ ชโลมใจให้ชุ่มชื้น ไร่เรียง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อและเปี่ยมด้วยความหวังเพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติ

ทิตินา แชมมณี (2546) ได้นำพุทธวิธีไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการสอนและวิธีการสอนใน สถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นการสร้าง ตามความเข้าใจและความสามารถในระดับปुरुชน เช่น การสอนด้วย ลีลาทั้ง 4 คือ สันทสสนา สมบาทปนา สมุตเตชนา และสัมปหังสนา หรือการ สอนให้แจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้า และไร่เรียง ในเนื้อหา สาระทั้งหลายที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติจริง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พุทธวิธีในการสอน คือ รูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี โดยเป็นการสอนที่ทำให้รู้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งในหลักการสอน ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนในยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นการทำให้นักเรียนมีความเข้าใจใ้บทเรียนได้อย่างชัดเจน รู้วิธีการและเทคนิคในการเรียนทำให้นักเรียนมีกำลังใจและมีความสุขในการเรียน เกิดความกล้าแสดงออก ำรงแจ่มใส มีความสุขกับการเรียน ทำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง การสอนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากผู้สอนได้อย่างเต็มที่ การบูรณาการหลักการสอนทางพระพุทธศาสนากับการศึกษา ซึ่งเรียกสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1) สันถัสสนา การชี้แจงให้มีความชัดเจน 2) สมาทปนา การพูดจูงใจ 3).สมุตเตชนา การพูดให้เกิดความกล้าหาญ และ 4).สัมปหังสนา การสอนที่ช่วยให้ผู้ฟังสดใสร่าเริง เบิกบาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎี ประกอบด้วย 1.แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ 2.แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการสอน และ 3.แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม (หลักพุทธลีลาใน ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประมวลเนื้อหาให้มี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี เป็นการวิจัยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 218 โรงเรียนโดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูใหญ่ ครู และเจ้าหน้าที่ ทั้ง 218 โรงเรียน จำนวน 2,000 คน (HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Project Office, 2016) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกใช้การคำนวณประชากรตามรูปแบบของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 322 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ลักษณะของเครื่องมือเป็นการสำรวจความคิดเห็นของ ครูใหญ่ ครูและเจ้าหน้าที่ คุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์และการจัดการสนทนากลุ่มโดยการเลือกแบบเจาะจงคือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบไปด้วย 1) ครูใหญ่ รร.ตชด. จำนวน 10 คน และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน ซึ่งต้องเป็นนักวิชาการ และ ผู้บริหาร /คณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ลักษณะของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ที่ใช้คำถามปลายเปิด และ คุณภาพของเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบประเมินรูปแบบกับประชากรทั้งหมดที่เป็นครูใหญ่ ประจำโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 218 โรงเรียน จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินรูปแบบลักษณะของเครื่องมือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ในแต่ละปัจจัยและเขียนข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ตามมาตรฐานการตรวจสอบ 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง

2) ความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ และ 4) ความเป็นประโยชน์ คุณภาพของเครื่องมือโดยการนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและความถูกต้องในด้านการใช้ภาษา จำนวน อักขระ ให้มีความถูกต้องและชัดเจน การวิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า มี 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากการแจกแบบสอบถาม ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ จำนวน 218 โรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.7 มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจากการตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการสร้างความสนใจ และทักษะเสริมกำลังใจ ในแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

ด้านทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูมีการอธิบายบทเรียนโดยการยกตัวอย่างประกอบ และการใช้ท่าทางประกอบเพื่อทำให้ผู้เรียนเห็นชัดและเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ ครูมีการใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ครูมีการถามคำถามเพื่อสรุปบทเรียนและส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนอย่างชัดเจน ครูมีการอธิบายและตีความบทเรียนโดยการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกันเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นตรงตามวัตถุประสงค์ ครูใช้ภาษาในการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน และ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเป็นระบบตรงตามวัตถุประสงค์ของการสอนได้อย่างชัดเจน

ด้านทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.814) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูมีการใช้เทคนิคและวิธีการพูดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและคล้อยตาม รองลงมาคือ ครูมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ครูมีการทบทวนบทเรียนและเตรียมความพร้อมก่อนการสอน ครูมีการสนทนาสอบถามผู้เรียน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในบทเรียน ครูมีการใช้สื่อการสอน เพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนในการนำเข้าสู่บทเรียน และ ครูมีการตั้งปัญหาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน

ด้านทักษะการสร้างความสนใจ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูใช้การใช้สื่อการสอน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในบทเรียนอยู่ตลอดเวลา รองลงมาคือ ครูใช้คำพูดและประโยคในการสื่อสารที่เหมาะสมและชัดเจนกับผู้เรียน ครูมีการประเมินความรู้ ความสามารถและความเข้าใจของผู้เรียนโดยการตอบคำถามในบทเรียน ครูมีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริงโดยการสาธิตประกอบกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นครูใช้ท่าทางประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ครูมีการการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเรียนและติดตามการเรียนการสอนตลอดเวลา และ ครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์บทเรียนแล้วนำเสนออภิปรายในชั้นเรียน

ด้านทักษะเสริมกำลังใจ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.78) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูใช้คำพูดที่สุภาพและเป็นกันเองเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน รองลงมาคือ ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ครูใช้ท่าทางการแสดงออกทางร่างกายได้อย่างเหมาะสม ครูมีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน ครูให้กำลังใจกับผู้เรียนในการสร้างความกล้าการแสดงออกอย่างชัดเจน ครูมีการใช้อุปกรณ์เสริมในการเรียนการสอนเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในบเรียน และ ครูมีการใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยการสร้างสถานการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.การพัฒนาแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การเสริมสร้างของครูตามหลักพุทธธรรม และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

รูปแบบรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. หลักการของการเสริมสร้างทักษะการสอนของครู

2. วัตถุประสงค์

3. การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม กระบวนการนำทักษะการสอนไปสู่การปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 1. องค์ประกอบของทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรม 2. วิธีการพัฒนาการเสริมสร้างทักษะการสอน 3. กิจกรรมเสริมทักษะ และ 4. การประเมินผล

4. เงื่อนไขของความสำเร็จ การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมนั้นจะประสบความสำเร็จมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษาตั้งแต่บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ตลอดจนความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนที่จะเข้ามาช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้มีความชำนาญและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดทั้งต่อองค์กรและผู้เรียน

3. การนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ด้วยค่าสถิติพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยของประชากร และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร รูปแบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธธรรม และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยได้ทำการตรวจสอบรูปแบบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และ ด้านความถูกต้อง ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า จากการศึกษาการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์สภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า สภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านที่ 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทั้งหมด คือ 4 ทักษะการสอน ได้แก่ ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ทักษะการเร้าความสนใจ และทักษะเสริมกำลังใจ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระ

พระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระเมตตาในการอุปถัมภ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้งในด้านความเป็นอยู่ ทุนการศึกษา อุปกรณ์และสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบ DLTV จากพระราชวังไกลกังวลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการรับส่งของงานจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสอนของครู เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ ที่คอยสนับสนุนและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้งในด้านวิชาชีพและด้านวิชาการให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องบางประการกับแนวคิดและทฤษฎีของ (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะสำคัญๆ ที่ผู้สอนทุกคนควรจะต้องฝึกปฏิบัติและคำนึงถึงในการสอน คือ 1) ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนควรจะทำเมื่อจะเริ่มกิจกรรมการสอนใด ๆ เพื่อเป็นการเร้าความสนใจและสร้างความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ถ้าจะเปรียบกับการเรียงความก็เสมือนเป็นคำนำหรือบทนำ 2) ทักษะการใช้สื่อการ เป็นความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ คน หรือวิธีการ ที่ช่วยเป็นตัวกลางในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้ 3) ทักษะการเร้าความสนใจ ความสามารถในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น สนใจที่จะเรียน หรือติดตามการเรียนการสอนตลอดเวลา และ 4) ทักษะการเสริมกำลังใจ ความสามารถในการใช้วิธีการที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และยังมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของ (มารุต พัฒนาผล, 2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ใช้การเสริมพลัง ให้ครูมีกำลังใจในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมและการสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้ครูเลือกการมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการพัฒนาการสร้างความเชื่อมั่นว่าการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการจะส่งผลดีต่อผู้เรียนเป็นการทำความดีให้กับประเทศชาติอีกทางหนึ่ง ซึ่งเมื่อครูมีพลังในการพัฒนาตนเอง มีพลังในการทำหน้าที่ความเป็นครูแล้วครูจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียน

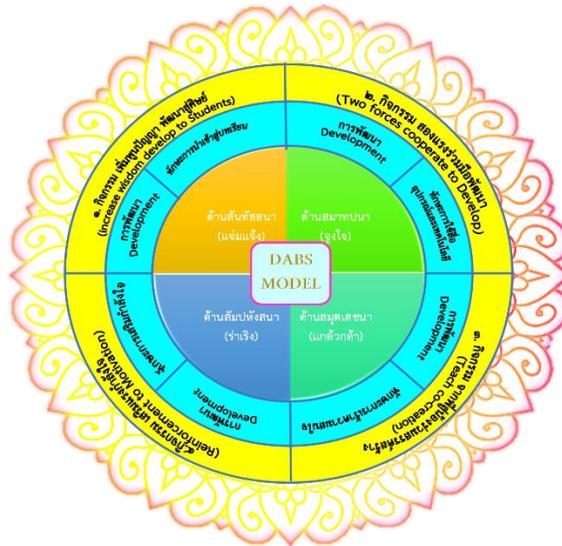
2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม พบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธธรรม และ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรมที่สามารถประยุกต์และปฏิบัติได้เหมาะสมกับบุคคลากรครูในโรงเรียนพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของ (ลักขณา ไชยฤทธิ์, 2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ และ 3) เงื่อนไขความสำเร็จ และยังสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของ (นรา ตริธิธัญญา, 2558) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวพุทธศาสน์เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม พบว่า ผลจากการตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบ 4 ส่วน ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรม และ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และ ด้านความถูกต้อง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในส่วนของหลักการนั้นมีความสอดคล้องและตรงต่อความต้องการของสถานศึกษาในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการสอนของครู สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่าส่วนของ 2) วัตถุประสงค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงว่าในส่วนของวัตถุประสงค์นั้น มีเหมาะสมและความถูกต้องตามหลักวิชาการและมีความสอดคล้องกับสภาพของความเป็นจริงและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง และบูรณาการ ในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรครูให้มีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าส่วนของ 3) การเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าการเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรมนั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาต่อการพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและสร้างความมั่นคงในอาชีพครูโดยการใช้หลักพุทธธรรมมาบูรณาการให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน และพบว่าส่วนของ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษาตั้งแต่บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ที่ใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้มีซึ่งสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของ (รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์, 2562) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าองค์ประกอบและกระบวนการพัฒนาของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง”รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม” ทักษะการสอนเป็นกระบวนการทางการสอนของครูในการจัดกระบวนการการถ่ายทอดความรู้ หรือ ประสบการณ์ต่างๆให้กับผู้เรียน โดยการใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายอันจะส่งผลไปถึงผู้เรียนในระดับต่างๆ ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการสอน เพิ่มเติมความรู้ความสามารถให้กับตนเองในทุกๆด้าน เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการสอน และรู้เท่าทันสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันสามารถก้าวทันต่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนและสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขเป็น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยโดยสรุปเป็น “DABS MODEL” ดังแสดงในภาพที่

ภาพที่ 5 องค์ความรู้จากการวิจัย “DABS MODEL”

1. D = development การพัฒนาการเสริมสร้างทักษะการสอน คือ กระบวนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสอนของครู เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การประเมินผล และ 5) การปรับปรุงแก้ไข

2. A = Activities กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะการสอน คือ กิจกรรมที่เป็นส่วนช่วยส่งเสริมความชำนาญและเพิ่มองค์ความรู้ของครูในการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนทั้งทางด้าน ร่างกาย และจิตใจเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมต่อผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 1) กิจกรรม เพิ่มพูนปัญญา พัฒนาสู่ศิษย์

2) กิจกรรม สองแรงร่วมมือพัฒนา 3) กิจกรรม จากที่สู่น้องร่วมสรรค์สร้าง และ 4) กิจกรรม เสริมแรง กำลังใจ

3. B = Buddhism หลักพุทธธรรม คือ หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครู ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ประกอบไปด้วย หลักพุทธสี่ลาในการสอน 4

4. S = Skills ทักษะการสอน คือ ความสามารถและความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนให้มีความพร้อมในทุกด้านทั้งการใช้ประสบการณ์สอดแทรกแนวคิดและทฤษฎีต่างๆรวมทั้งการบูรณาการให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษาเพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียนและผลสอน ประกอบไปด้วย 1) ทักษะการนำเข้าสู่ 2) ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี 3) ทักษะการเร้าความ และ 4) ทักษะเสริมกำลังใจ

สรุป

รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ประกอบไปด้วย 1) ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน 2) ทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี 3) ทักษะการเร้า ความสนใจ 4) ทักษะเสริมกำลังใจ โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้าใช้ในการดำเนินกิจกรรมการ จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้เรียน สถานศึกษา คือ 1) การ พัฒนาทักษะการสอนด้านสันตัสสนา (แจ่มแจ้ง) 2) การพัฒนาทักษะการสอนด้านสมาทปนา (จูงใจ) 3) การพัฒนาทักษะการสอนด้านสมุตเตชนา (แก้วักล้า) 4) การพัฒนาทักษะการสอนด้านสัมปทังสนา (ร่าเริง) นอกจากนั้นกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถพัฒนาตนเองและ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรมตาม จรรยาบรรณวิชาชีพของความเป็นครู เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความ เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น 1) การวิเคราะห์ปัญหา การตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา เพื่อทำความเข้าใจ ปัญหา และระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยการพิจารณาในแต่ละส่วนให้ชัดเจน 2) การวางแผน การ กำหนดวิธีในการทำงานล่วงหน้า โดยมีการวางแผนที่เป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยการใช้แผนและกิจกรรมมาช่วยกำหนดในการดำเนินงานเพื่อปฏิบัติงานให้ สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การดำเนินงาน การดำเนินงานตามรูปแบบแผนและขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 4) การประเมินผล การตรวจสอบผลของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของ แผนงานที่ได้ดำเนินการตามที่ได้วางไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการศึกษาสภาพทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ในทุกๆ ด้านของการศึกษา ทางด้านบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและไม่มีวุฒิ ทางด้านการศึกษาทำให้ครูไม่มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์แบบเท่าที่ควร ส่งผลให้ ครูไม่มีทักษะในการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบปัญหาในทุกๆ ด้านของการศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ออกนิเทศก์ ติดตามผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถานศึกษาเพื่อหาจุดบกพร่องของการจัดการเรียนการสอน และหาวิธีเพิ่มเติมในการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธธรรม พบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม ประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่1 หลักการ ส่วนที่2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่3 การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธธรรม และ ส่วนที่4 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ จัดรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูที่มีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นการทำงานตามกระบวนการพัฒนาที่มีคุณภาพและส่งเสริมให้ครูสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม พบว่า ผลจากการตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบ 4 ส่วน ส่วนที่1 หลักการ ส่วนที่2 วัตถุประสงค์ ส่วนที่3 การเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรม และ ส่วนที่4 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ จัดการส่งเสริมตามองค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้นเพื่อช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูที่สำคัญ คือ แนวทางการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ สถานศึกษา และกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยควรให้ความสำคัญกับทักษะการสอนของครูในด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.
- Lakkhana, C. (2018). *A Model of Teaching Skills Development Based on Buddhist Educational Administration of Teachers in Border Patrol Police Schools* [Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University].
- Marut, P. (2015). Enhancing The Potential of Learning Management Model for Thailand Teachers in Border Patrol Police School. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, 8*(1), 448–464.
- Nara, T. (2015). *The development of instructional model based on buddhism to enhance the desired characteristics focusing on sufficiency economy philosophy for high school students* [Doctoral dissertation, Silpakorn University].
- Office of Teacher Development and Educational Personnel. (2010). *Teacher Competency Evaluation Handbook*. Bangkok: Ministry of Education.
- Phra Phromkunaporn, (P.A. Payutto). (2013). *Buddhist Dictionary*. Dhamma 25th edition. Bangkok: Plitamm
- Pongpatcharin, P. (2016). *Teaching skills and techniques. Textbook of Teaching Skills and Techniques, subject code 1023301, curriculum for teachers' professional groups* [Master's Thesis, Dhonburi Rajabhat University].
- Rungtiwa, J. (2019) The Development of Teacher's Capacity Encouragement Model in Instructional Activity Designing focused on the 21st Century Thinking Skill Development. *Faculty of Education, Journal of Education, Mahasarakham University, 13*(3), 209.
- Thissana, K. (2013). *Science of Teaching: Body of Knowledge for Effective Learning Process*. 17th edition. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Wareerat, K. (2006). *Curriculum and Instruction Development*. Phitsanulok: Department of Education Faculty of Education Naresuan University.